

Menneskerettigheter, flerkulturell forståelse og konflikthåndtering

LPS, 12.06.20

Modul 1 Innføring i menneskerettigheter og norsk asylrett

Formålet med denne modulen er tosidig: for det første vil vi at studentene utvikler forståelse for og innsikt i de internasjonale menneskerettighetene. Et annet siktemål er å gi studentene innsikt i norsk asylrett og i hvilken grad særlig hensynet til barnets beste blir godt nok ivaretatt av norske myndigheter. Begge tema som berører sentrale deler av norsk politikk i disse dager!

Vi starter med en oversikt over fremveksten av menneskerettighetene nasjonalt og internasjonalt. I løpet av den første helgesamlingen vil menneskerettighetene bli satt inn i et historisk og konstitusjonelt perspektiv. Videre vil vi se på innholdet i Verdenserklæringen og innholdet i noen sentrale menneskerettighetskonvensjoner med global relevans, slik som FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter, FNs konvensjon om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter, FNs Torturkonvensjon, FNs kvinnekonvensjon FNs rasediskrimineringskonvensjon og sist men ikke minst FNs barnekonvensjon. En gjennomgang av disse konvensjonenes gjennomføringsmekanismer vil stå sentralt! Likeledes menneskerettighetenes plass i den norske virkelighet.

Nye studenter vil i løpet av den første helgesamlingen få en innføring i CANVAS og universitetets elektroniske bibliotek tjenester.

I løpet av den andre helgesamlingen vil vi bevege oss fra det globale FN systemet til regionale menneskerettighets system. Vi vil se både på det Europeiske og det Afrikanske regime for menneskerettigheter. Fredag 30. oktober vil vi gå igjennom Europasystemet og det særegne ved dette systemet, representert først og fremst ved Europarådet og Den europeiske menneskerettighetsdomstol, men også ved

OSSE (organisasjonen for sikkerhet og samarbeid i Europa) og EU. Lørdag 31 . oktober får vi besøk av Tyrone Savage fra Sør Afrika som i mange år har arbeidet for FN både i Burundi og andre steder i Afrika. Han er også en kjær og hyppig gjest hos oss. Han vil spesielt ta for seg situasjonen for menneskerettighetene i det sørlige Afrika.

Søndag 1. november vil kollega Anne Kristine Bjørndalen sette fokus på ikke-statlige aktørers menneskerettighetsansvar. Vi vil sette av tid til gruppearbeid rundt sentrale tema så langt i kurset og gi en siste orientering om studieturen til Strasbourg 14-21. november Der skal vi blant annet skal besøke Europaparlamentet, Den europeiske menneskerettsdomstol og Europarådet, samt Den demokratiske verdenskongress.

Den tredje helgesamlingen er i stor grad viet en gjennomgang av Norsk asylrett, med spesiell referanse til slike saker der hensynet til barnets beste møter utlendingsloven. Vi får besøk av lærebokforfatter og spesialrådgiver i UNE – utlendingsforvaltningens ankeinstans Øyvind Dybvik Øyen og Camilla Myhrer Abrahamsen, tidligere nemndleder med ansvar for barnesaker i UNE.

Forelesningene vil om ikke annet opplyse finne sted til angitt tid i auditorium A-3502 om fredagen og A-2503 lørdag og søndag.

1. HELGESAMLING

Fredag 25. september:

1000-1200

Presentasjon av studiet ved førsteamanuensis Lars Petter Soltvedt og Anne Kristine Bjørndalen fra Universitetet i Sørøst-Norge (USN). Kort om studiets innhold, de ulike bidragsytere og vårt forventningsnivå, samt studieturen til Strasbourg.

Lars Petter Soltvedt vil deretter orientere om bakgrunn for studiet: Studiets aktualitet, de ulike modulenes innhold, utviklingstrekk i det norske samfunn og våre nåværende og tidligere studenters bidrag for å fremme respekt for menneskerettighetene i sine respektive profesjoner. I denne modulen vil vi blant annet ta for oss barnekonvensjonen og hensynet til barnets beste, og vurdere hvorvidt eller hvordan myndighetene respekterer sine forpliktelser i henhold til Barnekonvensjonen, andre menneskerettighetskonvensjoner og norsk lov.

1300-1500

De internasjonale menneskerettighetene i et historisk og filosofisk perspektiv. Ved førsteamanuensis Lars Petter Soltvedt, Universitetet i Sørøst-Norge (USN). Vi trekker en tidslinje fra oldtiden og frem til i dag.

1500-1600

Innføring i fjernundervisning gjennom intranettprogrammet CANVAS og Universitetets elektroniske bibliotekstjeneste.

Lørdag 26. september:

0900 -1200 og 1300-1500

Forelesning ved Lars Petter Soltvedt, *Alle menneskerettighetskonvensjoners mor*. Vi ser nærmere på innholdet i FNs universelle menneskerettighetserklæring, samt innholdet i noen sentrale menneskerettighetskonvensjoner og deres tilknyttede gjennomføringsmekanismer.

Søndag 27. september

0900-1200

Forelesning ved Lars Petter Soltvedt

FNs paktbaserte menneskerettighetsmekanismer. Hvordan forholder Norge seg til disse? Vi ser på utspørringen av Norge i FNs menneskerettighetsråd. Hvorfor blir Norge hvert femte år spurt om det samme? Makter vi ikke å forbedre oss når det gjelder, hatkriminalitet, vold mot kvinner, diskriminering og barnets beste?

1300-1500

Hva har vi lært denne helgen? Vi samtaler og diskuterer aktuelle tema som vi har belyst.

2. HELGESAMLING

I løpet av denne andre helgesamlingen vil vi bevege oss fra det globale FN systemet til de mer regionale regimer for menneskerettigheter. Førsteamanuensis Lars Petter Soltvedt vil fredag gå igjennom det særegne ved Europasystemet, der Den europeiske menneskerettighetsdomstol har rettet mye av sin oppmerksomhet mot Norge det siste året. Tyrone Savage fra Sør Afrika vil ta for seg det afrikanske system for menneskerettigheter. Kollega Anne Kristine Bjørndalen vil ta for seg ikke-statlige aktører menneskerettighetsansvar.

Fredag 30. oktober vil for øvrig USN være vært for en konferanse som vil ta for seg etterkrigstidens dårlige hukommelse hva angår de grove menneskerettighetsbrudd og forbrytelser mot menneskeheten som ble begått i Europa i perioden 1933-1945. Denne konferansen vil bli etterfulgt av en digital teaterforestilling fra Serbia.

Til slutt vil vi i denne helgesamlingen oppsummere modulen så langt, og gå igjennom programmet for studieturen til Strasbourg 14-21 november .

Fredag 30. oktober

0900-1200

Det Europeiske regime for menneskerettigheter: Gjennomgang av den Europeiske menneskerettighetskonvensjon og forholdet til norsk rett. Vi vil også se på andre institusjonelle virkemidler for å fremme respekt for menneskerettighetene i Europarådets medlemsland. i Europa, blant annet Den europeiske torturforebyggingskonvensjon, Den europeiske sosialpakt og rammekonvensjonen for nasjonale minoriteter.

1300-1600 Konferanse:

En av de viktigste utfordringene etter andre verdenskrig var å forhindre glemsel av grusomme menneskerettighetsbrudd og forbrytelser mot menneskeheten. Det er fremdeles en kamp mot benektelse, relativisering og revisjonisme. I forbindelse med den politiske, økonomiske og sosiale integreringen av Europa, har man støttet seg på utviklingen av en felles hukommelse om fortidens overgrep. I dag utfordres denne hukommelsen på nytt. Srenbrenica er et eksempel. Vi har invitert representanter fra akademia og det sivile samfunn for å disse utfordringer og utviklingstrekk slik de er assosiert med den nye høyreekstremismen i Europa.

1630-1830 Konferansen vil bli etterfulgt av en digital teaterforestilling fra Serbia etterfulgt av en samtale med regissøren av teaterstykket Zlako Pakovic

Lørdag 31. oktober

0900-1200 og 1300-1500

Tyrone Savage fra Sør Afrika har i mange år arbeidet blant annet for FN og Det danske institutt for menneskerettigheter i land som Burundi og Nepal. Han har ved flere anledninger også undervist for oss i forhold som har med konflikthåndtering og forsoning etter alvorlige brudd på de internasjonale menneskerettighetene. Nå vil han ta for seg det Afrikanske regime for menneskerettigheter. Han vil ta for seg den Afrikanske menneskerettighetskonvensjon (Banjul Charteret), forholdet mellom den Afrikanske Union (AU) og situasjonen for menneskerettighetene i det sørlige Afrika.

Søndag 1. november

0900-1200

Kollega Anne Kristine Bjørndalen vil sette fokus på ikke-statlige aktørers menneskerettighetsansvar. Det vil blant annet inkludere en vurdering av FNs fredsbevarende operasjoner og næringslivets menneskerettighetsansvar.

1300-1500

Gruppearbeid rundt sentrale tema så langt dette semesteret. Vi ser også frem mot neste helgesamling og orienterer om det endelige programmet for turen til Strasbourg 14-21. november, der vi blant annet skal besøke Europaparlamentet, Europarådet, Den europeiske menneskerettsdomstol og Den europeiske verdenskongress:

World Forum for Democracy 2020

Strasbourg, 16-18 November 2020

Can Democracy Save the Environment?

*The World Forum for Democracy is a **unique platform** for political decision-makers and activists to **debate solutions to key challenges for democracies worldwide**. By identifying and analysing experimental initiatives and practices, the Forum highlights and **encourages democracy innovations** at the*

grassroots and their transfer on a systemic level in order to strengthen the foundations of democratic societies.

3. HELGESAMLING

Den tredje helgesamlingen er i stor grad viet norsk asylrett. Her vil vi presentere det internasjonale legale rammeverket for flyktninger, med referanse blant annet til Verdenserklæringen og Flyktningkonvensjonen.

Fredag 4. desember

0900-1200 og 1300- 1500

Den Internasjonale flyktningkonvensjonen og staters ansvar. Rett til flyktningstatus og asyl. Ved lærebokforfatter og spesialrådgiver i UNE Øyvind Øyen.

Lørdag 5. desember

0900-1200

Retten til asyl i Norge. Hvordan respekterer Norge sine forpliktelser? Hva skjer når hensynet til barnets beste møter utlendingsloven? Ved Camilla Myhrer Abrahamsen, tidligere nemndleder i UNE.

1300-1500

Hva menes med innvandringsregulerende hensyn? Ved Lars Petter Soltvedt. Gruppearbeid og diskusjon.

Søndag 6. desember

0900-1200

Forberedelser til eksamen. Anne Kristine og Lars Petter Soltvedt vil gjennomgå tidligere tilsendte frivillige oppgaver. Vi vil også komme med tips om hvordan best mulig forholde seg til eksamen.

1300-1500: Avslutning

Pensum: Vil oppdateres før studiestart

Høstmælingen, Njål (2012), *Internasjonale menneskerettigheter*, Oslo: Universitetsforlaget.

Føllesdal, Andreas, Morten Ruud og Geir Ulfstein, (2017) *Menneskerettighetene og Norge. Rettsutvikling, rettsliggjøring og demokrati*. Oslo: Universitetsforlaget. Utvalgte kapitler i kompendium

Gjems-Onstad, Ole (2018) *Menneskerettigheter. En verden uten helvete*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Øyen, Øyvind, (2018), *Lærebok I Utlendingsrett*, Oslo: Universitetsforlaget. Utvalgte kapitler, fortrinnsvis kap. 1, kap. 2, kap. 9, kap. 10, kap. 11, og kap. 12.

Årbok fra Norges institusjon for menneskerettigheter, 2019.

Anbefalte bøker – for dem som har lyst!

Buergenthal, Thomas (2009) *International Human Rights in a nutshell*, 4th edition, West Publishing, St. Paul, Minnesota.

Gibney, Mark (2016), *Returning to Universal Principles*, London: Rowman & Littlefield

Hunt, Lynn (2007) *Inventing Human Rights*, London: W.W. Norton & Company

Høstmælingen, Njål (2012), *Internasjonale menneskerettigheter*. Oslo: Universitetsforlaget.

Ignatieff, Michael (2017) *The Ordinary Virtues. Moral Order in a Divided World*. Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press

Ishay, Micheline R. (2008), *The History of Human Rights*, Berkeley: University of California Press.

Levin, Leah (2012), *Human Rights: Questions and Answers*, UNESCO Publications.

Nickel, James W. (2007) *Making Sense of Human Rights*, Malden: Blackwell Publishing.

Michelet, Marte (2014), *Den største forbrytelsen*, Oslo: Gyldendal.

Moyn, Samuel (2010), *The Last Utopia*, Cambridge, Massachusetts: The Belknap Press of Harvard University Press

Moyn, Samuel (2014), *Human Rights and the Uses of History*, London: Verso

Nickel, James W. (2007) *Making Sense of Human Rights*, Malden: Blackwell Publishing.

Posner, Eric A. (2014), *The Twilight of Human Rights Law*, Oxford: Oxford University Press.

Sikkink, Kathryn (2017), *Evidence for Hope: Making Human Rights Work in the 21st Century*. Princeton University Press.

Verdirame, Guglielmo (2011), *The UN and Human Rights. Who Guards the Guardians?* Cambridge: Cambridge University Press

Hjemmeeksamen: Modulen avsluttes med en fire ukers individuell hjemmeeksamen med utlevering: **mandag 7. desember kl. 1000** og **innlevering: mandag 4. januar kl. 23:59** i WiseFlow (mer informasjon kommer).

Adresser og kontaktpersoner:

Emneansvarlig: Lars Petter Soltvedt, USN, tlf. 91 80 32 47. E-mail: lars.p.soltvedt@usn.no

Seniorkonsulent: Kari Aasheim, USN, tlf. 31009740, E-mail kari.aasheim@usn.no

Undervisningsassistent Anne Kristine Bjørndalen anne-kristine.k.bjorndalen@usn.no

Med forbehold om endring!